

ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА - 2013

Transparency International

Индексът за възприятие на корупцията (CPI) е създаден през 1995 година като комплексен индикатор, чрез който се измерва възприятието за разпространението на корупцията в публичния сектор в различните държави по света. Той се основава на информация, получена от изследвания на авторитетни международни институции и организации. Индексът на Transparency International измерва нивото на политическа и административна корупция в дадена страна така, както го възприемат представителите на бизнеса, анализатори от целия свят, включително и анкетирани експерти от изследваните държави. Неговата стойност варира от 100 – показател за ниско ниво на корупция, до 0 – показател за високо ниво на корупция.

Информацията за Индекса е предоставена на TI безвъзмездно. Институциите, които предоставят информация за CPI са: Световната банка, Economist Intelligence Unit, Freedom House, Световен икономически форум, Институт за управленско развитие (Център за световна конкурентноспособност), Консултантска група за изследване на политическия и икономическия риск, Фондация “Бертелсман”, Африканска банка за развитие, Global Insight – Център за изследване на световните пазари, Група за оценка на политическия риск, Световен проект за справедливост и Transparency International.

ИНДЕКСЪТ ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА ЗА 2013 ГОДИНА

През 2013 година международният Индекс за възприятие на корупцията изследва нивото на корупция в 177 държави. Той е създаден въз основа на 13 изследвания, проведени от 12 независими институции.

Две трети от класираните страни в Индекса за възприятие на корупцията за 2013 година имат оценки под 50 пункта (показател за наличие на системен проблем в борбата с корупцията). Средната стойност на индекса в глобален мащаб е 43 пункта, което показва необходимостта от прилагане на нов подход за осигуряване на повече прозрачност и отчетност в дейността на публичните институции.

В тазгодишния Индекс за възприятие на корупцията Дания и Нова Зеландия заемат първото място с резултат 91 пункта, което се дължи на установените ефективни системи за достъп до информация и действащите правила за поведение на лицата, заемащи публични длъжности.

Афганистан, Северна Корея и Сомалия за пореден път не успяват да се откъснат от дъното на таблицата. В тези страни липсата на отговорно политическо лидерство и на ефективно функциониращи институции подчертава необходимостта от много по-категорично противодействие на корупцията.

Изследването за 2013 година изразява взаимовръзката между икономическата криза, военните конфликти и нивото на корупцията в изследваните държави. В сравнение с 2012 година, стойностите на Индекса през настоящата година значително се понижават в

държави като Сирия, Мали, Либия и Йемен и Еритрея. Това е още един факт, показващ разрушителното действие на войната върху институциите и обществата, раздирани от вътрешни конфликти и противопоставяне. Наред с това, изследването ясно подчертава, че преодоляването на дълговата криза, в която се намират някои държави от Евронзоната, оказва положително въздействие и върху техния индекс. В това отношение е показателно повишаването на стойностите на индексите на Гърция и Ирландия.

ИНДЕКСЪТ НА БЪЛГАРИЯ

Стойността на Индекса за възприемане на корупцията на България през 2013 година остава непроменена спрямо 2012 година – 41 пункта.

България е включена за първи път в Корупционния индекс на Transparency International през 1998 година. Сравнителният анализ на резултатите през 16-те години, в които България е включена в изследването, показва, че вече е изчерпан потенциалът за позитивно въздействие, който процесът на европейска интеграция оказва в предходните години.

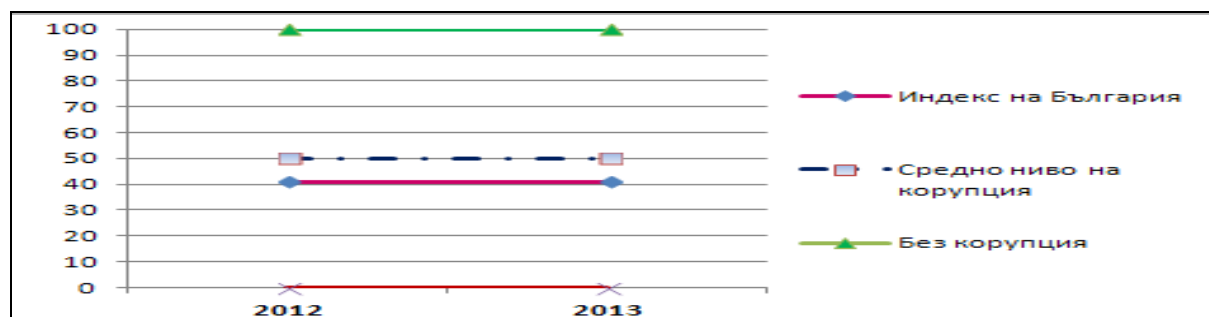
Резултатите от Индекса през последното десетилетие потвърждават, че е налице застой в борбата с корупцията. Промените в правната рамка вече не могат да дадат достатъчно адекватен отговор на проблема. Тези констатации се потвърждават и от други сравнителни изследвания, които показват, че въпреки полаганите усилия в отделни сектори, липсва обща визия и последователност в борбата с корупцията. В крайна сметка, това се отразява и на невъзможността за постигане на системен резултат в противодействието на корупцията.

Тенденцията на застой на индекса на България е особено обезпокоителна, предвид факта, че повечето държави от Централна и Източна Европа отбелязват тенденция на относително стабилно повишаване на своите индекси, което е показател на напредък в борбата с корупцията.

При определяне на Индекса за България през 2013 година са използвани 9 източника, предоставени от 8 независими една от друга институции	
Индикатори за устойчиво управление (нов източник)	Фондация "Бертелсман"
Индекс за трансформация	Фондация "Бертелсман"
Доклад за световната конкурентоспособност	Институт за управленско развитие
Международен доклад за оценка на политическия риск	Група за оценка на политическия риск
Проучване на мнението на ръководители на компании	Световен икономически форум
Индекс за върховенството на закона	Световен проект за справедливост
Оценка на риска на държавите	Economist Intelligence Unit
Класация за оценка на риска на държавите	Global Insight (бивш Център за изследване на световните пазари)
Изследване "Държави в преход"	Freedom House

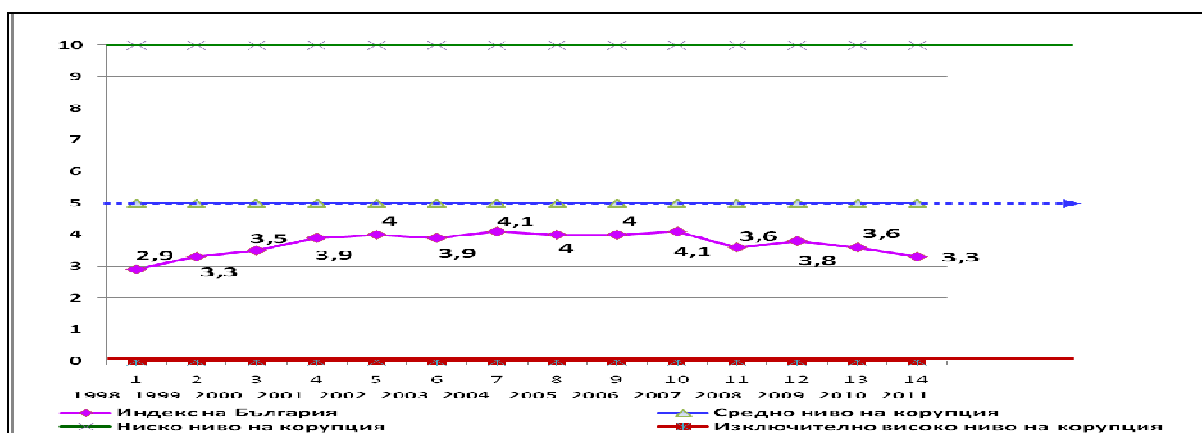
ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА ТЕНДЕНЦИИ ЗА БЪЛГАРИЯ

През 2011 година бе извършена промяна в методологията, като актуалната скала на Индекса обхваща стойности от 100 (показател за ниско ниво на корупция) до 0 (показател за високо ниво на корупция).

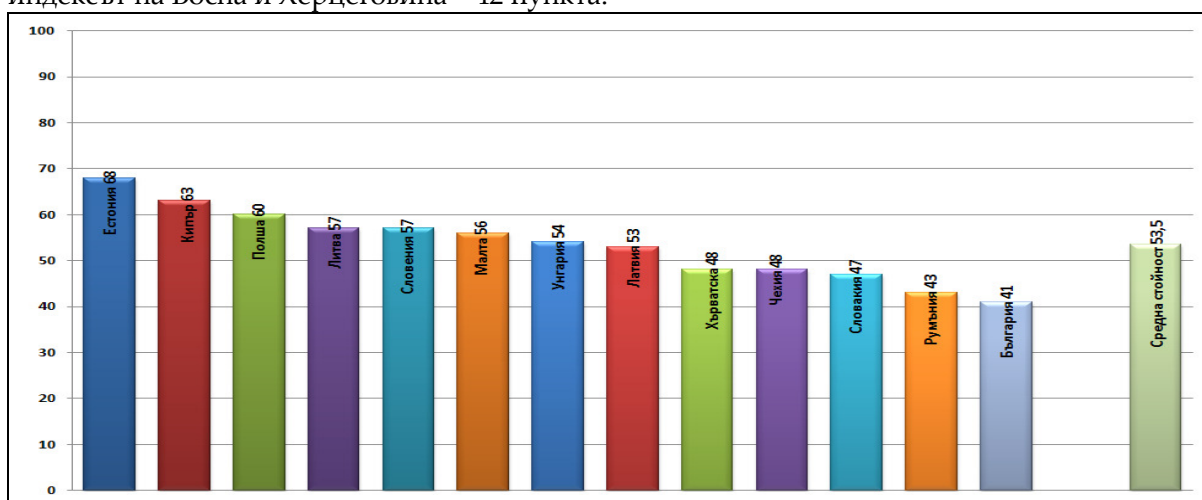
Следва да се отбележи, че за периода от 1998 до 2011 година стойностите на Индекса се измерват по скалата от 0 (показател за високо ниво на корупция) до 10 (показател за ниско ниво на корупция) пункта. От началото на изследването до 2002 година данните показват бавно, но стабилно повишение в стойностите на индекса. За периода от 2002 до 2007 година показателят на страната няма съществени промени и се движи около 4 пункта. В периода от 2008 до 2011 година индексът на България отбелязва спад, като се движи в интервала между 3.8 пункта и 3.3 пункта.

1998 – 2.9	2003 – 3.9	2008 – 3.6
1999 – 3.3	2004 – 4.1	2009 – 3.8
2000 – 3.5	2005 – 4.0	2010 – 3.6
2001 – 3.9	2006 – 4.0	2011 – 3.3
2002 – 4.0	2007 – 4.1	

ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА – 2013 РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ: ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА

България заема осмо място в регионалната класация, с непроменена стойност на индекса от 41 пункта, спрямо предходната година. Същата тенденция на застой отбелязва и индексът на Босна и Херцеговина – 42 пункта.

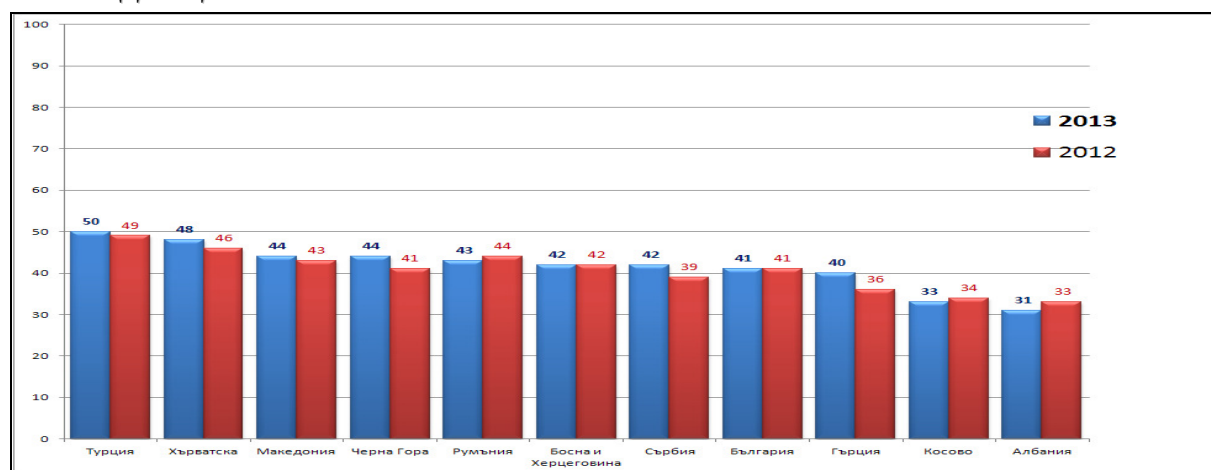

Средната стойност на индекса за Югоизточна Европа е 41.6. Сравнението с предходната година показва увеличаване на средната стойност на регионалния индекс с **0.9** (от 40.7 пункта през 2012 г. до 41.6 пункта през 2013 г.). Повишаването на стойността в Югоизточна Европа се дължи на два основни фактора – процесът на европейска интеграция и устойчивото икономическо развитие. Сравнението с изследването от 2012 година показва,

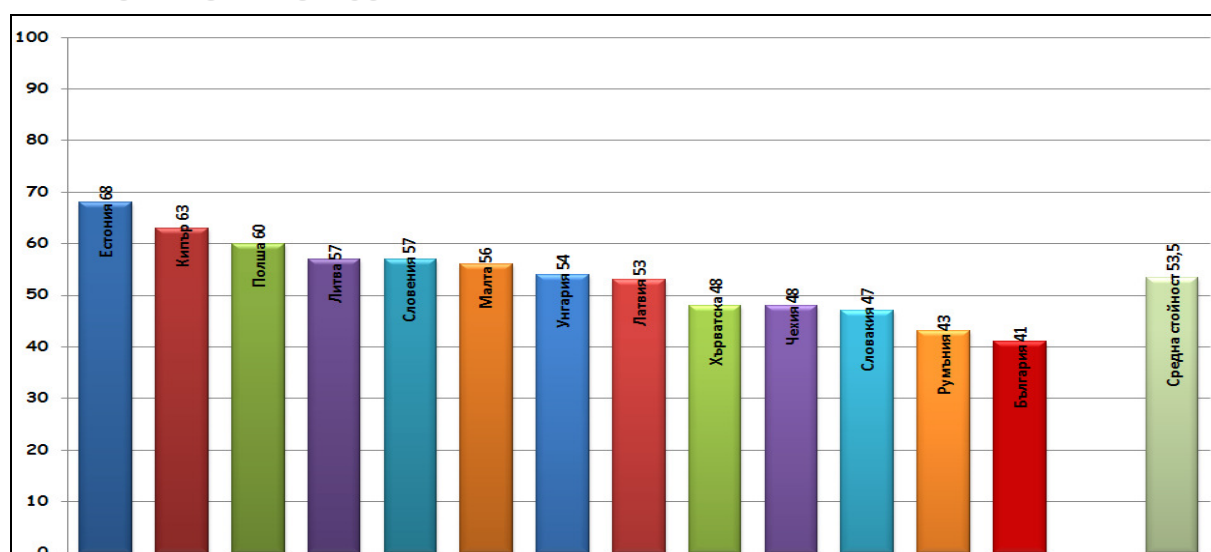
че европейската перспектива пред държавите от Западните Балкани продължава да оказва положително въздействие върху провеждането на важни институционални реформи. Това дава основание за повишаване на стойностите на индекса на Хърватска (от 46 през 2012 г. до 48 пункта през 2013 г.), Македония (от 43 през 2012 г. до 44 пункта през 2013 г.), Черна гора (от 41 през 2012 г. до 44 пункта през 2013 г.), Сърбия (от 39 през 2012 г. до 42 пункта през 2013 г.). След драстичния спад през 2012 година, индексът на Гърция бележи отчетлива тенденция към повишаване през настоящата година (от 36 пункта през 2012 г. до 40 пункта през 2013 г.). Основната причина за повишаването на индекса се корени в мерките за реформиране на гръцката икономика и на публичните институции на Гърция. За поредна година стабилното развитие на икономиката се оказва основна причина за повишаване на индекса на Турция (от 49 през 2012 г. до 50 пункта през 2013 г.).

Три държави от региона получават по-ниска оценка през 2013 година – Румъния (която понижава индекса си от 44 пункта през 2012 г. до 43 пункта през 2013 г.), Косово (от 34 пункта през 2012 г. до 33 пункта през 2013 г.) и Албания, която се намира в дъното на регионалната класация със стойност 31 пункта (съответно – с 33 пункта през 2012 г.).

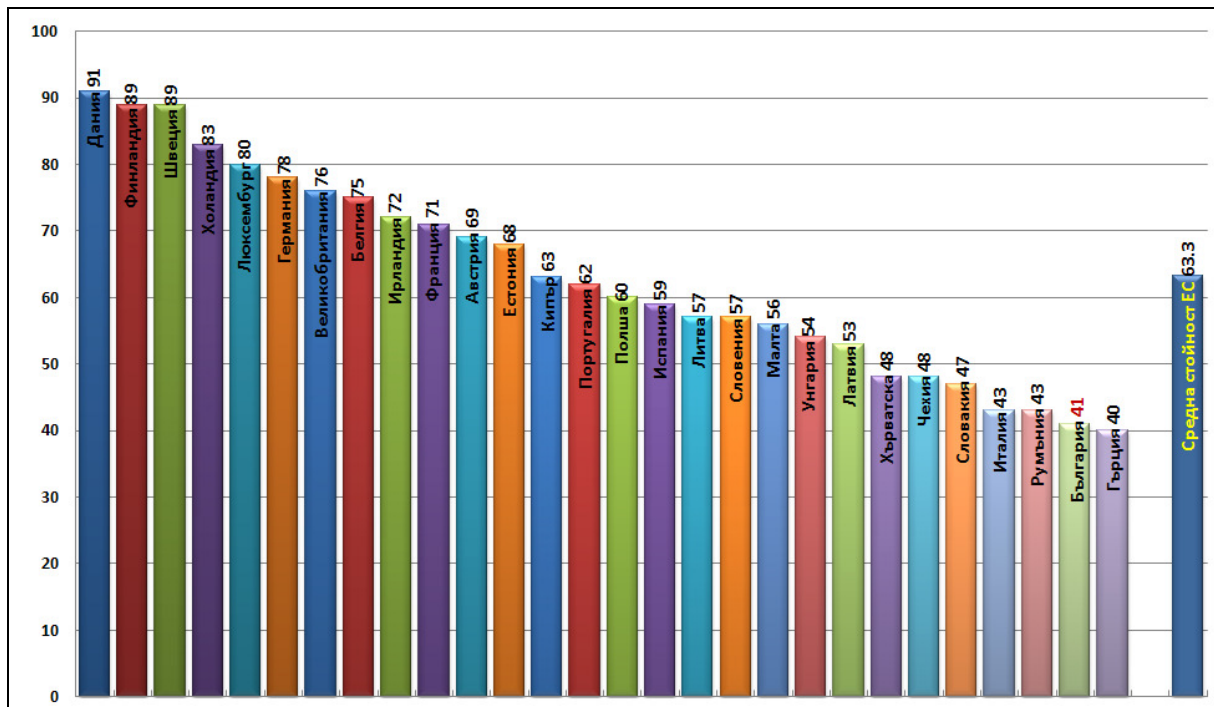
ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА ТЕНДЕНЦИИ В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА: 2012 – 2013 г.

ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА – 2013 РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ: РЕЗУЛТАТИ НА НОВИТЕ ДЪРЖАВИ-ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА – 2013 РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ: ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

През 2013 година България продължава да заема едно от последните места в дъното на класацията. Тя се нарежда на предпоследно място, като след нея е единствено Гърция, която обаче, демонстрира усилия за реформи в икономиката и публичните институции. През 2013 година трето място си поделят Румъния и Италия, като тенденцията при Румъния е в негативна насока - в сравнение с 2012 г. тя понижава своя индекс с 0.1 пункта. Стойностите на индексите на Италия и Гърция отразяват пряката връзка между корупцията и финансовата криза, обхванала държавите от Южна Европа. Сравнението с предходната година показва, че е налице тенденция за преодоляване на кризата в Италия и в Гърция, чиито индекси възвръщат позициите си от предходни години.

Средната стойност на индекса за държавите-членки на Европейския съюз е **63,3**, с което се отбелязва понижение от 0,4 пункта в сравнение с предходната година (63,7 през 2012 г.). Резултатите от изследването показват, че скандинавските държави отново заемат водещите позиции в регионалната класация. Първо място в европейската, както и в световната класация, заема Дания с **91** пункта (като следва да се отбележи, че тя повишава стойността на индекса си в сравнение с 2012 г. с 0,1 пункта). Финландия и Швеция заемат втора позиция в общоевропейската класация, със стойност на индекса от **89**, следвани от Холандия (**84**) и Люксембург (**80**).

Оценките на тези страни през деветнадесетте години от съществуването на Индекса за възприятие на корупцията свидетелстват за ефективно прилагани правила, регулиращи поведението на държавните служители, както и за наличието на стабилни системи, осигуряващи широк достъп до информация и прозрачност при функционирането на институциите.

Сравнителният преглед на данните показва наличие на тенденция за повишаване на индекса на държавите от Прибалтика – най-отчетливо е повишаването при Естония (от 64 през 2012 г. до **68** през 2013 г.) и Латвия (от 49 през 2012 г. до **53** през 2013 г.). Полша също продължава да отбелязва значителен прогрес, като и през тази година, в резултат на

устойчивото си икономическо развитие, повишава своя индекс до **60** пункта (от 58 през 2012 г.). Мерките за преодоляване на дълговата криза намират своя израз в повишаване на индексите на Ирландия (от 69 през 2012 г. до 71 през 2013 г.), Италия (от 42 през 2012 г. до 43 г. през 2013 г.) и Гърция (от 36 през 2012 г. до 40 през 2013 г.).

Междинни позиции в регионалната класация заемат по-голямата част от държавите, присъединили се към Европейския съюз през 2004 година. През 2013 г. всички държави от Централна Европа имат стойности над 50 пункта, което е показател за справяне с корупцията като системен фактор при функционирането на публичните институции: Естония (64), Полша (60), Словения (57), Унгария (54) и Латвия (53). Чехия и Хърватска имат еднаква стойност на индекса от 48 пункта, а Словакия има стойност от 47 пункта.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА – 2013
КЛАСАЦИЯ НА ДЪРЖАВИТЕ

Класация	Държава/ територия	Индекс за 2013	Използвани източници
1	Дания	91	7
1	Нова Зеландия	91	7
3	Финландия	89	7
3	Швеция	89	7
5	Норвегия	86	7
5	Сингапур	86	9
7	Швейцария	85	6
8	Холандия	83	7
9	Австралия	81	8
9	Канада	81	7
11	Люксембург	80	6
12	Германия	78	8
12	Исландия	78	6
14	Великобритания	76	8
15	Барбадос	75	3
15	Белгия	75	7
15	Хонг Конг	75	8
18	Япония	74	9
19	Уругвай	73	6
19	САЩ	73	9
21	Ирландия	72	6
22	Бахамите	71	3
22	Чили	71	9
22	Франция	71	8
22	Сейнт Лусия	71	3
26	Австрия	69	8
26	Обединени арабски емирства	69	7
28	Естония	68	9
28	Катар	68	6
30	Ботсвана	64	7

31	Бутан	63	4
31	Кипър	63	5
33	Португалия	62	7
33	Пуерто Рико	62	3
33	Сейнт Винсент и Гренадини	62	3
36	Израел	61	6
36	Тайван	61	7
38	Бруней	60	3
38	Полша	60	10
40	Испания	59	7
41	Кабо Верде	58	4
41	Доминика	58	3
43	Литва	57	8
43	Словения	57	9
45	Малта	56	5
46	Южна Корея	55	10
47	Унгария	54	10
47	Сейшелски острови	54	4
49	Коста Рика	53	5
49	Латвия	53	8
49	Руанда	53	5
52	Мавриций	52	5
53	Малайзия	50	9
53	Турция	50	9
55	Грузия	49	6
55	Лесото	49	5
57	Бахрейн	48	5
57	Хърватска	48	9
57	Чешка република	48	10
57	Намибия	48	6
61	Оман	47	5
61	Словакия	47	8
63	Куба	46	4
63	Гана	46	9
63	Саудитска Арабия	46	5
66	Йордания	45	7
67	Македония	44	6
67	Черна гора	44	4
69	Италия	43	7
69	Кувейт	43	5
69	Румъния	43	9
72	Босна и Херцеговина	42	7
72	Бразилия	42	8
72	Сао Томе и Принсипи	42	3
72	Сърбия	42	7
72	ЮАР	42	9
77	БЪЛГАРИЯ	41	9
77	Сенегал	41	9
77	Тунис	41	7
80	Китай	40	9

80	Гърция	40	7
82	Свазиленд	39	4
83	Буркина Фасо	38	7
83	Ел Салвадор	38	6
83	Ямайка	38	6
83	Либерия	38	7
83	Монголия	38	7
83	Перу	38	7
83	Тринидад и Тобаго	38	4
83	Замбия	38	8
91	Малави	37	8
91	Мароко	37	8
91	Шри Ланка	37	7
94	Алжир	36	6
94	Армения	36	6
94	Бенин	36	6
94	Колумбия	36	7
94	Джибути	36	3
94	Индия	36	10
94	Филипини	36	9
94	Суринам	36	3
102	Еквадор	35	6
102	Молдова	35	8
102	Панама	35	6
102	Тайланд	35	8
106	Аржентина	34	8
106	Боливия	34	7
106	Габон	34	5
106	Мексико	34	9
106	Нигер	34	5
111	Етиопия	33	8
111	Косово	33	3
111	Танзания	33	8
114	Египет	32	7
114	Индонезия	32	9
116	Албания	31	7
116	Непал	31	5
116	Виетнам	31	8
119	Мавритания	30	5
119	Мозамбик	30	7
119	Сиера Леоне	30	8
119	Източен Тимор	30	3
123	Беларус	29	5
123	Доминиканска република	29	6
123	Гватемала	29	6
123	Того	29	5
127	Азербайджан	28	6
127	Коморски острови	28	3
127	Гамбия	28	5
127	Ливан	28	6

127	Мадагаскар	28	8
127	Мали	28	6
127	Никарагуа	28	7
127	Пакистан	28	8
127	Русия	28	9
136	Бангладеш	27	7
136	Кот д`Ивоар	27	8
136	Гвиана	27	4
136	Кения	27	8
140	Хондурас	26	6
140	Казахстан	26	8
140	Лаос	26	4
140	Уганда	26	8
144	Камерун	25	8
144	Централноафриканска република	25	4
144	Иран	25	6
144	Нигерия	25	9
144	Папуа Нова Гвинея	25	5
144	Украйна	25	8
150	Гвинея	24	7
150	Киргизстан	24	6
150	Парагвай	24	5
153	Ангола	23	7
154	Република Конго	22	6
154	Демократична република Конго	22	5
154	Таджикистан	22	5
157	Бурунди	21	5
157	Мианмар	21	6
157	Зимбабве	21	8
160	Камбоджа	20	7
160	Еритрея	20	4
160	Венецуела	20	7
163	Чад	19	5
163	Екваториална Гвинея	19	3
163	Гвинея - Бисау	19	4
163	Хаити	19	5
167	Йемен	18	6
168	Сирия	17	4
168	Туркменистан	17	3
168	Узбекистан	17	6
171	Ирак	16	4
172	Либия	15	6
173	Южен Судан	14	3
174	Судан	11	6
175	Афганистан	8	3
175	Северна Корея	8	3
175	Сомалия	8	4